

Stimate Doamnă Primar!

„Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase”, stipulează Constituția României, la punctul unu din articolul 6.

Respectarea drepturilor noastre lingvistice, respectiv garantarea acestora, este condiția de bază pentru crearea aceluia confort lingvistic care lipsește în prezent, și care este indiscutabil necesar pentru ca și populația maghiară din Oradea să se simtă acasă în orașul nostru comun. Este convingerea noastră că folosirea limbii materne – ținând de drepturile omului – din punct de vedere al importanței precedează categoric starea necorespunzătoare a drumurilor sau a fațadelor clădirilor. Folosirea nestingerii a limbii maghiare este pentru noi mult mai mult, decât un mod demagogic de tematizare a discursului public, decât un mod simplu de a fi prezenți în viața publică. Folosirea limbii materne este pentru noi o problemă vitală, pentru care suntem hotărâți să facem toate demersurile posibile.

În consecință, vă rugăm, Doamnă Primar, să dispuneți compartimentelor de resort (Direcția Tehnică, respectiv Direcția de Urbanism), să facă posibilă afișarea în termen cât mai scurt, cu caracter strict informativ, neoficial, și a denumirilor tradiționale, istorice în limba maghiară a spațiilor publice (străzi, piețe etc.) orădene, acesta fiind un element important al folosirii limbii minoritare.

Subliniem că cerem expunerea denumirilor noastre **tradiționale, istorice**, o bună parte din acestea datând de secole, fiind în consecință indisolubil legate de istoria orașului. Suntem obligați să vă atragem atenția că în prezent, dintre cele **763 denumiri oficiale** de străzi, parcuri, piețe doar **36** au legătură cu cultura maghiară. Ponderea de doar **4,7%** a acestora este ridicolă față de rolul pe care predecesorii noștri l-au avut în istoria orașului, totodată se află la o distanță rușinoasă și de ponderea actuală, de **25%**, a populației maghiare.

Acceptarea cerinței noastre ar aduce și avantajul, deloc negliabil, că pe viitor ar rămâne fără rost veșnicile discuții în privința schimbărilor de nume de străzi și ar degrava Primăria de eventualele probleme administrative provenite, deoarece denumirile cerute de noi, repetăm, ar fi denumiri neoficiale, doar cu titlu informativ.

Totodată propunem ca inscripționarea denumirilor istorice, în limba maghiară a străzilor să fie executată cu tip de caractere și culori diferite față de cele oficiale, evitând în acest fel confuziile nedorite cu acestea și eventualele inconveniențe cauzate.

Dat fiind faptul că până în prezent au apărut numeroase lucrări în tematica denumirilor istorice din oraș, și dipunem în belșug de surse, vă oferim colaborarea specialiștilor noștri pentru definitivarea listei denumirilor tradiționale.

Tisztelt Polgármester Úr!

„Az állam elismeri és biztosítja a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogát az etnikai, kulturális, nyelvi és vallási identitásuk megőrzéséhez, fejlesztéséhez és kifejezéséhez” – szól Románia Alkotmánya 6. szakaszának első pontja.

Nyelvhasználati jogaink tiszteletben tartása, illetve biztosítása alapfeltétel annak a jelenleg hiányzó nyelvi komfortnak a megteremtéséhez, mely elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy Nagyvárad magyar lakossága is itthon érezhesse magát közös városunkban. Meggyőződésünk, hogy ezen kisebbségjogi, emberjogi igényeink fontosságban jócskán megelőzik a rossz útburkolatok vagy a málló homlokzatok ügyét. A nyelvi jogok kérdése számunkra több, mint a közbeszéd tematizálásának demagóg módja, vagy a közszereplés egyszerű lehetősége. Számunkra az anyanyelvhasználat létkérdés, amelyért a legvégsőkig hajlandóak vagyunk elmenni.

Következésképpen, kérjük Polgármester Urat, tegye meg a megfelelő lépéseket az önkormányzat Műszaki Igazgatóságán, illetve Városrendezési Osztályán, hogy a kisebbségi nyelvhasználat egyik fontos elemeként a város közterületeire a lehető legrövidebb időn belül, szigorúan tájékoztató, nemhivatalos jelleggel, kikerülhessenek Nagyvárad magyar nyelvű, hagyományos közterületelnevezései is.

Hangsúlyozzuk, **hagyományos, történelmi** elnevezéseink megjelenítését kérjük, hiszen ezek, jórészt, több évszázados elnevezések, melyek elválaszthatatlanul kapcsolódnak városunk múltjához. Jelenleg Nagyvárad **763** közterület-elnevezéséből mindössze **36** kapcsolódik a magyar kultúrához, ez csupán **4,7%**-os arány, mely nevetéségesen alacsony közösségünknek a városunk múltjában betöltött szerepéhez képest, illetve megszégyenítő távolságra van a városbeli, már említett, **25%**-os arányunktól.

Kérésünk megvalósítása azzal az előnnyel járna, hogy feleslegessé tenné a további utcanév-változtatásokkal kapcsolatos vitákat és mentesítene az esetlegesen abból adódó adminisztratív gondoktól, hiszen az általunk kért elnevezések ismételjük, nem hivatalos, hanem informatív, tájékoztató jellegűek lennének.

Továbbá javasoljuk, hogy a történelmi magyar utcanévek, a hivatalosaktól különböző betűtípussal és színekkel készüljenek, ezzel is elkerülve összetévesztésüket és az ebből származható kellemetlenségeket.

Városunk hagyományos közterület-elnevezéseiről eddig több helytörténeti munka született, háttéranyag bőséggel áll rendelkezésünkre, ezért felajánljuk segítségünket az utcanévjegyzék összeállításához.

Privitor la cadrul legal care stă la baza solicitărilor noastre, pe lângă Constituția României, citată deja, supunem atenției dumneavoastră următoarele:

Legea nr. 33 din 1995, de ratificare a Convenției cadru privind ocrotirea minorităților naționale, încheiată la Strasbourg la data de 1 februarie 1995

Articolul 11, punctul 3

„În ariile locuite în mod tradițional de un număr substanțial de persoane aparținând unei minorități naționale, părțile vor depune eforturi, în cadrul sistemului lor legal, inclusiv, atunci când este cazul, în cadrul acordurilor încheiate cu alte state, și ținând seama de condițiile lor specifice, pentru expunerea **denumirilor locale tradiționale, a denumirilor străzilor și a altor indicații topografice destinate publicului**, deopotrivă în limba minoritară, acolo unde există o cerere suficientă pentru astfel de indicații.”

Legea nr. 282 din 24 octombrie 2007 pentru ratificarea Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare, adoptată la Strasbourg la 5 noiembrie 1992

Articolul 10, punctul 2

„În ceea ce privește autoritățile locale și regionale din zonele locuite de un număr de vorbitori de limbi regionale sau minoritare în care se justifică măsurile specificate mai jos, părțile se angajează să permită și/sau să încurajeze:

(...)

g) folosirea sau adoptarea, dacă este cazul, alături de denumirea în limba (limbile) oficială (oficiale), a formelor tradiționale și corecte ale toponomiei în limbile regionale sau minoritare.”

Tratatul de înțelegere, cooperare și buna vecinătate între România și Republica Ungară

Articolul 15, punctul 3

„(...)În zonele locuite de un număr substanțial de persoane aparținând minorităților respective, fiecare Parte va permite să fie expuse și în limba minorității, **denumiri tradiționale locale, denumiri de străzi și alte inscripții topografice destinate publicului.**”

Baza juridică clară, univocă și repetatele inițiative civile (cereri, memorii, semnături, audiențe la conducătorii urbei etc.) fac să fie inexplicabilă întârzierea de ani de zile a Consiliul Local al municipiului Oradea în soluționarea acestor revendicări. Bunăvoința indispensabil necesară pentru deblocarea situației o așteptăm acum de la Dumneavoastră, Primarul Oradei, cu atât mai mult, cu cât alegătorii maghiari – după cum bine cunoașteți – au avut un rol însemnat în alegerea Dumneavoastră în această funcție.

Având în vedere faptul că Oradea este indiscutabil oraș bilingv, că pretutindeni în Europa, în toate țările democratice, comunitățile etnice, naționale minoritare beneficiază de inscripții bilingve cu denumirile spațiilor publice, astfel începând din Spania până în Federația Rusă găsim exemple pentru asemenea inscripții, respectiv luând în considerare că cele cerute de noi au fost soluționate în mod generos inclusiv în municipii din Transilvania, precum Bistrița, Sebeș, sau orașul Aleșd etc. (orașe a căror populație germană sau maghiară este mult sub pon-

Ami a hatályos törvényi kereteket illeti, az Alkotmány idézett 6. szakaszának első pontján túl, szíves figyelmébe ajánljuk az alábbiakat:

1995. évi 33-as számú, a nemzeti kisebbségek oltalmazásáról Strasbourgban 1995. február 1-jén megkötött keretegyezmény ratifikálásáról szóló törvény

11. szakasz, 3. pont

„A feleknek erőfeszítéseket kell tenniük a törvényes rendszerük keretében és, ha esedékes, más államokkal megkötött egyezmények keretében is, hogy a valamely nemzeti kisebbséghez tartozó személyek által hagyományosan lényeges számban lakott övezetekben és figyelembe véve az említettek sajátos körülményeit, a kisebbségi nyelven is egyaránt kifüggeszték a **hagyományos helyi elnevezéseket, az utcaneveket és a nyilvánosságnak szánt más topográfiai jelzéseket**, ott ahol kellő igény van az ilyen megjelölésekre.”

2007. évi 282-as számú, a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek – Strasbourgban, 1992. november 5-én elfogadott – Európai Kartájának ratifikálásáról szóló törvény

10. szakasz, 2. pont

„Azon helyi és regionális hatóságokat illetően, melyek területén a regionális vagy kisebbségi nyelveket használók száma az alábbi intézkedéseket indokolja, a Felek vállalják, hogy megengedik és/vagy batorítják:

(...)

g) a helyneveknél a regionális vagy kisebbségi nyelveken hagyományos és helyes formák használatát vagy elfogadását, ha szükséges a hivatalos nyelv(ek) szerinti elnevezésekkel együttesen használva.”

Szerződés a Magyar Köztársaság és Románia között a megértésről, az együttműködésről és a jószomszédságról

15. cikk, 3. pont

„(...)Azon területeken, ahol jelentős számban élnek az illető kisebbségekhez tartozó személyek, mindkét fél lehetővé teszi, hogy a kisebbségek nyelvén is kifüggesztésre kerüljenek a **hagyományos helyi elnevezések, utcanevek és más, a nyilvánosságnak szánt földrajzi feliratok.**”

A felsorolt jogi háttér egyértelműsége, a számos e tárgyban tett civil kezdeményezés ellenére (kérvények, beadványok, aláírásgyűjtés, meghallgatások a város vezetőinél stb.), az Önkormányzat hosszú évek óta adós a helyzet rendezésével, melyhez most a szükséges jóindulatot Öntől, Nagyvárad polgármestertől várjuk, hiszen, amint azt Ön is jól tudja, megválasztásában, közösségünknek komoly szerepe volt.

Tekintettel arra, hogy Nagyvárad vitathatatlanul kétnyelvű város, hogy a kérésünk szerinti közterület-elnevezések, utcanevek megjelenítése szerte Európában megilletik minden demokratikus ország kisebbségi etnikai, nemzeti közösségeit, és ennek megfelelően számtalan példát találunk ezekre Spanyolországtól az Oroszországi Föderációig, valamint tekintettel arra, hogy az általunk kérték a gyakorlatban is működnek sok erdélyi városban is (pl. Beszterce és Szászsebes

derea de 20%), totodată ținând cont de cadrul legal amintit mai sus, suntem ferm convinși că, spre deosebire de atitudinea și practica antecesorilor Dumneavoastră în funcția de primar, veți reuși să depășiți complexe ale acestora, și cu ajutorul Dumneavoastră se va modera situația de deprivare în privința drepturilor de folosire a limbii materne suferită de comunitatea maghiară din Oradea și în ultimii douăzeci de ani.

În speranța colaborării, vă mulțumim anticipat,

Oradea, 24.10.2011

megyei jogú városokban vagy Élesden, amelyekben a német, illetve magyar lakosság aránya jóval 20% alatt van), továbbá figyelembe véve a fentebb idézett, vonatkozó hazai törvényi háttérrel, bizonyosak vagyunk benne, hogy elődei gyakorlatával szemben Polgármester Úr segítségével mérséklődik nagyváradi magyar közösségünk az anyanyelvhasználat terén az utóbbi 20 évben is elszenvedett jogfosztottsága.

Együttműködését előre is méltányolva,

2011 október 24., Nagyvárad